

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4331/2023
05.12.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Слађана Алексић адвокат из ..., против туженог "Макао" доо Нови Сад, чији је пуномоћник Владимир Савић адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1683/22 од 08.09.2022. године, у седници одржаној дана 05.12.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1683/22 од 08.09.2022. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 608/21 од 18.04.2022. године и предмет **враћа** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 608/21 од 18.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да споразум о продаји непокретности непосредном погодбом закључен 24.12.2020. године између ББ и туженог у извршном поступку ИИВ 772/19 нема правно дејство према тужилји у обиму потребном за намирење њеног потраживања према ББ у укупном износу од 10.000.000,00 динара по основу накнаде материјалне штете и да се обавезе тужени да призна и трпи да тужиља наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног споразума - пословног простора за који није утврђена делатност број .. у приземљу зграде у улици ... број .. у Новом Саду површине 83м², који се налази у стамбеној згради за колективно становање изграђеној на парцели .. и уписаној у лист непокретности .. КО Нови Сад 2. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се утврди да уговор о продаји непокретности непосредном погодбом од 28.12.2020. године закључен између ББ, у чије име и за чији рачун је поступао јавни извршитељ Слободан Живанов и туженог у извршном поступку ИИВ 772/19 нема правно дејство према тужилји у обиму потребном за намирење њеног потраживања према ББ у укупном износу од 10.000.000,00 динара по основу накнаде материјалне штете, и да се обавезе тужени да призна и да трпи да тужиља наведено потраживање може намирити продајом непокретности која је била предмет наведеног уговора - пословног простора за који није утврђена делатност број .. у приземљу зграде у улици ... број .. у Новом Саду површине 83м², који се налази у стамбеној згради за колективно становање изграђеној на парцели .. уписаној у лист непокретности .. КО Нови Сад 2, као и да се обавезе тужени да надокнади трошкове

парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде па убудуће до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог тужиле за одређивање привремене мере којом ће се забранити туженом отуђење и оптерећење непокретности - пословног простора за који није утврђена делатност број .. у приземљу зграде у улици ... број .. у Новом Саду површине 83м² који се налази у стамбеној згради за колективно становање изграђеној на парцели .. и уписаној у лист непокретности .. КО Нови Сад 2, која ће важити до правноснажног окончања парничног поступка. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилца да надокнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 158.550,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1683/22 од 08.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиле и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 608/21 од 18.04.2022. године. Ставом другим и трећим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је тужилца ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Тужилца не указује на постојање других битних повреда одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је 22.11.2000. године закључила брак са ББ, а њихова брачна заједница је раскинута током 2017. године. Уговором о купопродаји Ов 45149/09 од 23.10.2009. године тужилцин супруг је купио локал у изградњи пројектоване површине 82м² у приземљу објекта на парцели .. КО Нови Сад на углу улице ... и улице ... у Новом Саду. Тужено привредно друштво уписано је у регистар привредних субјеката 24.09.2019. године, на основу одлуке оснивача ББ о настављању обављања предузетничке делатности у форми привредног друштва. Тужени је, на основу менице коју је издао супруг тужиле, покренуо извршни поступак ради наплате новчаног потраживања. Решење о извршењу на основу веродостојне исправе Ив 1473/19 од 05.12.2019. године донео је Основни суд у Новом Саду, а извршење је спроводио јавни извршитељ. Тужени (извршни поверилац) и тужилцин супруг (извршни дужник) закључили су 24.12.2020. године споразум о продаји непосредном погодбом пословног простора број .. површине 82м² у приземљу стамбене зграде у улици ... број .. у Новом Саду, на катастарској парцели .., уписаног у лист непокретности .. КО Нови Сад као својина извршног дужника. На основу тог споразума јавни извршитељ је истог дана донео закључак о продаји означене непокретности непосредном погодбом. Уговор о продаји непосредном погодбом те непокретности закључен је 28.12.2020. године између јавног извршитеља, који је иступао у име и за рачун извршног дужника и туженог као купца. Тужени се у катастру

непокретности уписао као власник тако купљеног пословног простора. Тужилца није имала сазнање да је извршни поступак покренут и вођен. Она је 23.02.2021. године поднела тужбу којом је од туженог ББ тражила исплату новчане противвредности њеног удела у заједнички стеченој имовини, којом је тужени у том спору неовлашћено располагао - отуђио свом оцу ВВ.Тужилца је поднету тужбу преиначила - повећала тужбени захтев и за противвредност њеног удела у локалу у улици ... број .. у Новом Саду. Тужени у тој парници је оспорио тужбени захтев, тврдећи да је реч о његовој посебној имовини стеченој пре брака са тужилом, од новчаних позајмица и прихода оствареног предузетничком делатношћу.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је са позивом на одредбе чланова 171. став 1. и 174. Породичног закона, као и одредбе чланова 103. став 1, 280. и 284. Закона о облигационим односима одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, уговор о продаји непосредном погодбом, закључен у извршном поступку, није класични уговор о купопродаји и резултат аутономије воље уговорних страна већ једна од мера, односно средстава извршења у циљу намирења новчаног потраживања извршног повериоца. Тај уговор, у име и за рачун извршног дужника закључује јавни извршитељ, а трећа лица која тврде да на предмету извршења имају право које спречава извршење су заштићена приговором у извршном поступку, односно тужбом за недопустивост извршења.

Међутим, у конкретном случају, тужбени захтев не би био основан чак и да се тужилца, због необавештености о покретању и вођењу извршног поступка, није користила правом на приговор трећег лица, односно у случају да се прихвати став о немогућности побијања споразума уговора о продаји непокретности непосредном погодбом у извршном поступку из разлога због којих се побијају облигациони уговори настали као резултат аутономије воље уговарача. Тужбени захтев заснован је на тврдњи тужилце да је њено новчано потраживање настало отуђењем предметног пословног простора закључењем споразума и уговора о његовој продаји непосредном погодбом, уз истовремену тврдњу да је тим радњама осујећена наплата њеног потраживања, што је правно логички неприхватљиво и неодрживо тумачење. Тужилца, по мишљењу првостепеног суда, уколико је спорни пословни простор заједничка имовина стечена у браку са ББ имала би право на другачију правну заштиту, јер би располагање њеним неподељеним уделом у заједничкој имовини било у супротности са одредбом члана 174. Породичног закона и имало би за последицу ништавост таквог располагања. Та чињеница је у овом спору битна јер предмет побојне тужбе може бити само пуноважан правни посао, а доследно спровођење тврдње изнете у тужби да је спорни пословни простор заједничка имовина има за последицу немогућност подношења побојне тужбе. У супротном, ако предметна непокретност представља посебну имовину ББ, тужилино потраживање не би ни постојало.

Због тога, следом изложеног, по схватању првостепеног суда за тужбени захтев је небитно да ли је пословни простор који је био предмет споразума о продаји непокретности непосредном погодбом, а затим и уговора о купопродаји непосредном погодбом заједничка имовина тужилце и ББ или његова посебна имовина, због чега нису извођени докази подобни за те околности.

Другостепени суд је подржао изложено правно становиште нижестепеног суда. По налажењу тог суда, тужбени захтев је неоснован и зато што би тужила имала право на новчано потраживање у односу на предметни пословни простор само у случају ако је тако увећана посебна имовина једног супружника, због чега нису основани ни жалбени наводи да је поступак у овом спору требало прекинути до окончања поступка за деобу брачне тековине.

По оцени Врховног суда, изложено правно становиште засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према одредби члана 280. став 1. Закона о облигационим односима, сваки порверилац чије је потраживање доспело за исплату, и без обзира кад је настало, може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца. Тужила у овом спору тврди да има потраживање према ББ у висни вредности свог удела у стицању заједничке имовине, између осталог и предметног пословног простора, којим је њен супруг располагао у извршном поступку закључењем споразума о продаји пословног простора непосредном погодбом, реализованог закључењем уговора о купопродаји те непокретности непосредном погодбом са туженим у овом спору, које тужила не може побијати јер су закључени у складу са чланом 185. став 1. и 2. Закона о извршењу и обезбеђењу. Тужила заштиту свог права не може остварити ни приговором трећег лица из члана 108. став 1. наведеног закона. Сагласно ставу 2. тог члана, треће лице које на предмету извршења има право које спречава извршење може поднети приговор којим тражи да се утврди недопустивост извршења. Тај приговор може се поднети само до окончања извршног поступка, а извршни поступак продаје предметне непокретности окончан је, што потврђује чињеница уписа права својине туженог на тој имовини у катастру непокретности.

С тога, по налажењу ревизијског суда, тужила има правни интерес да тужбом из члана 280. став 1. Закона о облигационим односима тражи заштиту свог права. Правно средство предвиђено том законском одредбом је једна од мера заштите интереса повериоца од неоснованог поступања дужника. Околност да тужила нема правноснажну и извршну пресуду којом је утврђено њено потраживање није сметња за подношење ове тужбе, јер је њено потраживање доспело отуђењем непокретности у заједничкој својини тужиле и дужника. Циљ тужбе за побијање правне радње дужника, имајући у виду рок од годину дана за њено подношење који се рачуна од предузимања правне радње која се побија, не би се могао остварити ако би извршност потраживања била услов за побијање. О тужилином потраживању тече посебна парница, због чега су основани и њени ревизијски наводи да је требало оценити испуњеност услова за прекид овог поступка до правноснажног окончања парнице о њеном новчаном потраживању. Нижестепени судови су пропустили да оцене испуњеност услова за прекид овог поступка, руководећи се ставом да се тужили не може пружити заштита у овом спору из разлога који су наведени у образложењу њихових пресуда.

Следствено изложеном, обе нижестепене пресуде су укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, ради оцене испуњености услова за пружање тражене правне заштите побојном тужбом, односно испуњености услова за прекид ове

парнице до правноснажног окончања парнице за наплату тужиљиног новчаног потраживања насталог продајом заједничке имовине.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић